

ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО
Факультет дошкільної і початкової освіти імені Валентини Волошиної
Кафедра дошкільної освіти

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

**на тему: «ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ ДІТЕЙ
СТАРШОГОДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ МЕДІАГОР»**

Студентки 2 курсу 2МДЛЗ групи
Освітньої програми: Дошкільна освіта.
Логопедія.
Спеціальності 012 Дошкільна освіта
Галузі знань 01 Освіта / Педагогіка
Ступеня вищої освіти магістр
Шостак Марини Василівни

Науковий керівник: **Шикиринська О. В.**,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри дошкільної освіти

Розширена шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Голова Екзаменаційної комісії _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

Члени Екзаменаційної комісії _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

(підпис) (ініціали, прізвище)

(підпис) (ініціали, прізвище)

Вінниця – 2024 рік

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ	Error! Bookmark not defined.
1.1. Формування інформаційної культури старших дошкільників як педагогічна проблема	Error! Bookmark not defined.
1.2. Роль ігрової діяльності у розвитку інформаційної культури дітей старшого дошкільного віку	Error! Bookmark not defined.
1.3. Медіаігри як інноваційний інструмент формування інформаційної культури старших дошкільників	Error! Bookmark not defined.
1.4. Класифікація медіаігор та їх освітній потенціал у формуванні інформаційної культури дітей старшого дошкільного віку	Error! Bookmark not defined.
РОЗДІЛ 2. ПРАКТИКА ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ МЕДІАІГОР	Error! Bookmark not defined.
2.1. Стан сформованості інформаційної культури старших дошкільників в закладі дошкільної освіти (констатувальний етап педагогічного експерименту)	Error! Bookmark not defined.
2.2. Особливості використання медіа ігор у формуванні інформаційної культури старших дошкільників (формувальний етап педагогічного експерименту)	Error! Bookmark not defined.
2.3. Оцінювання та корекція результатів дослідно-експериментальної роботи (контрольний етап педагогічного експерименту)	Error! Bookmark not defined.
2.4. Рекомендації щодо використання медіаігор для формування інформаційної культури дітей старшого дошкільного віку	Error! Bookmark not defined.
ВИСНОВКИ	Error! Bookmark not defined.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	9
ДОДАТКИ	Error! Bookmark not defined.

ВСТУП

Актуальність дослідження. У сучасному інформаційному суспільстві, де медіа та цифрові технології є невід’ємною частиною життя кожної людини, важливим завданням освітньої системи стає формування інформаційної культури. Дошкільний вік є найбільш сприятливим періодом у становленні всіх якостей особистості та інформаційної культури, зокрема коли засвоюються основні навички взаємодії зі світом, та із засобами масової інформації. Інформаційна культура у дошкільному віці допомагає дітям формувати критичне мислення, розвивати здатність до аналізу інформації, а також закладає основи свідомого сприйняття медіаконтенту.

Використання ігрової діяльності як основної форми навчання дітей дошкільного віку відкриває значні можливості для формування інформаційної культури. Медіаігри є інноваційним інструментом, який дозволяє не лише ефективно навчати дітей основам інформаційної культури, а й робить цей процес цікавим і доступним для дітей.

Теоретичні основи дослідження інформаційної культури дітей дошкільного віку розроблялися багатьма авторами, зокрема Івановим В., Калуською Л., Кузьмою І., Чашкою Т., які вивчали інформаційну культуру як частину освітнього процесу. Сучасні погляди на проблему формування інформаційної культури дітей дошкільного віку викладені у роботах: В. Андрущенка, В. Безрукової, Т. Браже, М. Прокоф’євої, С. Гончаренка, Р. Гуревича, І. Зязюна, М. Іванчук, О. Мариновської, М. Арцишевської та інших. Праці, присвячені використанню медіа ігор у дошкільній освіті, наголошують на важливості раннього формування у дітей вмінь критично сприймати та аналізувати інформацію.

У зв'язку із діджиталізацією освітнього процесу (Ciarko, M., & Paluch-Dybek, A.(2021); Otterborn, A., Sundberg, B., & Schönborn, K. (2024)) збільшується необхідність розвитку критичного мислення дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку Choiriyah, C. (2021), розвиток вміння користуватися інформацією в будь-якому вигляді, здійснювати комунікацію, усвідомлювати наслідки взаємодії в цифровому світі Martin, F., Gezer, T., Anderson, J., Polly, D., & Wang, W. (2021). З одного боку, цифрові пристрої створюють більше можливостей у навчанні дітей, а з іншого, використання мобільних програм для розваг та сенсорні телефони і планшети можуть вплинути на їхню безпеку в цифровому світі (Chassiakos et al., 2016). Ще одна загроза – це залякування через Інтернет, соціальні мережі, кібербулінг та інші загрози і залежності (Li, 2006). Користування дітьми до 7 років мобільними пристроями, планшетами без контролю дорослих є проблемою, оскільки діти не мають критичного мислення, не вміють робити самостійних рішень і не можуть зробити прогноз власним діям (Sziron & Hildt,2018).

Нами виявлена суперечність між швидкістю розвитку цифрових технологій і шахрайських дій в мережі Інтернет та сформованістю у дітей старшого дошкільного віку основ інформаційної культури. Зазначена суперечність та актуальність зумовили вибір нами теми дослідження: **«Формування інформаційної культури дітей старшого дошкільного віку засобами медіа ігор».**

Об'єктом дослідження є освітній процес закладу дошкільної освіти.

Предметом дослідження є зміст, методи та прийоми використання медіаігор у формуванні інформаційної культури старших дошкільників.

Мета дослідження: на основі детального аналізу психолого-педагогічної літератури вивчити, дослідити та експериментально перевірити особливостей використання медіаігор у формуванні інформаційної культури дітей старшого дошкільного віку.

Гіпотеза дослідження: рівень інформаційної культури дітей старшого дошкільного віку підвищиться за виконання таких умов:

- правильний вибір відповідного інструментарію (інтерактивні платформи, мультимедійні програми, мобільні додатки або настільні ігри тощо);
- створення умов для групової роботи, підтримання інтересу до гри;
- проведення рефлексивних обговорень після завершення гри;
- забезпечення безпечного доступу дітей до медіаресурсів та контролі часу використання цифрових пристроїв.

Відповідно до мети, об'єкту, предмету, гіпотези дослідження нами були визначені наступні **завдання дослідження:**

1. Проаналізувати психолого-педагогічні наукові джерела з проблем планування, організації та проведення медіа ігор з метою формування інформаційної культури старших дошкільників.

2. Розробити критерії, показники та рівні дослідження стану інформаційної культури дітей старшого дошкільного віку.

3. Дослідити та здійснити перевірку особливостей проведення медіа ігор з метою формування інформаційної культури дітей старшого дошкільного віку.

4. Розробити рекомендації щодо проведення медіа ігор з метою формування інформаційної культури дітей старшого дошкільного віку.

Методи дослідження:

Під час виконання дослідження ми використовували теоретичні та емпіричні методи. Для визначення особливостей планування, організації та проведення медіа ігор, уточнення базових понять теми, виокремлення особливостей їх проведення з метою формування інформаційної культури старших дошкільників нами були використані наступні теоретичні методи: аналіз, синтез, порівняння, зіставлення, узагальнення. На констатувальному етапі дослідження ми послуговувалися наступними емпіричними методами:

спостереження, бесіда, опитування, анкетування (батьків), комплекс діагностичних авторських методик, педагогічний експеримент (констатувальний, формувальний та контрольний).

Методологічною основою написання кваліфікаційної роботи є принципи загальнофілософської та загальнонаукової методологій, а також фундаментальні теорії та положення конкретно наукової методології в галузі педагогічних наук, а саме: теорію формування інформаційної культури у дітей старшого дошкільного віку.

Ми використали за основу кваліфікаційної роботи дидактичні принципи у галузі педагогічних наук, а саме: принцип природовідповідності, принцип психологічного комфорту, принцип діяльності, принцип наочності, принцип варіативності, принцип послідовності, систематичності та безперервності, принцип взаємодії та активності, принцип рефлексії, принцип особистісного зорієнтованого навчання; принцип єдиної змістовної і процесуальної сторони навчання; принцип структурної єдності змісту освіти; принцип демократичності та гуманізації змісту освіти.

За основу кваліфікаційного дослідження ми поклали Державний стандарт дошкільної освіти, тобто Базовий компонент дошкільної освіти.

Теоретичне значення кваліфікаційної роботи полягає в детальному аналізі психолого-педагогічної літератури з метою вивчення особливостей планування, організації та проведення медіа ігор з метою ефективного формування їх інформаційної культури.

Практичне значення кваліфікаційної роботи визначається можливістю використання вихователями старших груп, педагогами-практиками виокремлених та перевірених експериментальним шляхом перевірених особливостей проведення медіа ігор.

База дослідження: Комунальний заклад «Заклад дошкільної освіти № 59 Вінницької міської ради». В дослідно-експериментальній діяльності брали участь 40 дітей старшого дошкільного віку за згодою батьків, тобто дві молодші групи. Експериментальною групою стала – група «Сонечко»,

(кількість дітей – 20), контрольною групою стала – група «Ромашка» (кількість дітей – 20 вище зазначеного закладу дошкільної освіти).

Апробація результатів дослідження. Основні положення і практичні результати дослідження було представлено у виступах і повідомленнях на 10 науково-практичних конференціях різного рівня:

міжнародних - міжнародна (заочна) науково-практична конференція «Впровадження сучасних технологій в процесі забезпечення якісної підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти» (м. Хмельницький, 21-22 лютого 2024), Міжнародна науково-практична конференція «Інноваційні процеси в дошкільній освіті: теорія, практика, перспективи» (м. Житомир 21-22 березня 2024), Міжнародна науково-практична конференція «Якість підготовки вихователів закладів дошкільної освіти: виклики сьогодення (м. Дрогобич, 25 жовтня 2024);

всеукраїнських - V Крайовий форум освітян «Освіта – енергія майбутнього» (м. Тернопіль, 22 жовтня 2023); Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція «Нові педагогічні виміри професійного розвитку майбутніх учителів: сучасні реалії та виклики», «Актуальні питання наступності у формуванні інформаційної культури дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку» (м. Бердянськ, 15 листопада 2023); Всеукраїнська науково-практична конференція «Теорія і практика козацької педагогіки в контексті української національної ідентичності» (м. Київ, 29–30 травня 2024), VI Всеукраїнська науково-практична конференція «Технології виховання і розвитку дітей в умовах сучасного закладу дошкільної освіти», (м. Кам'янець-Подільськ, 25 вересня 2024), VI Всеукраїнська науково-практична конференція «Психолого-педагогічний супровід розвитку особистості дитини в умовах взаємодії закладу дошкільної освіти та сім'ї» (м. Умань, 25 вересня 2024), I Всеукраїнські педагогічні читання пам'яті Володимира Бондаря «Контексти наукових досліджень Володимира Бондаря. Адаптивне навчання студентів в умовах воєнного стану та відновлення України» (м. Київ, 3 жовтня 2024), Всеукраїнська

науково-практична конференція «Теоретико-методичні засади наступності в освітньому процесі дошкільної та початкової освіти» (м. Миколаїв, 12 листопада 2024).

За темою дослідження **надруковано дві** статті:

1. Шостак Марина. Особливості формування медіаграмотності дітей старшого дошкільного віку. Актуальні проблеми формування творчої особистості педагога в контексті наступності дошкільної та початкової освіти: збірник матеріалів VIII Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції (Вінниця, ВДПУ імені Михайла Коцюбинського, 26-27 березня 2024 р.) / за ред. Н.О. Пахальчук, Т.М.Кривошеї; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, факультет дошкільної і початкової освіти імені Валентини Волошиної. Вінниця, 2024. Вип. 13. с. 414-416.
2. Шикиринська О.В., Шостак М.В. ФОРМУВАННЯ ОСНОВ МЕДІАГРАМОТНОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗА УМОВ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ. Теорія і практика використання інформаційних технологій в умовах цифрової трансформації освіти: матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції, 19 – 20 червня 2024 року м. Київ / Упорядник: Твердохліб І.А. Київ: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2024. с. 135-138.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бадіца М. В. Структурно-функціональні особливості процесу формування основ критичного мислення у старшого дошкільника. *Інноваційна педагогіка: науковий журнал*. 2023. Т. 1, вип. 57. С. 41–45.
2. Базовий компонент дошкільної освіти. Нова редакція та поради для організації освітнього процесу. 2021. URL: <https://ezavdnz.mcfr.ua/book?bid=37876> (дата звернення: 05.11.2024).
3. Богуш А. М. та ін. Базовий компонент дошкільної освіти. Київ, 2021. 26 с.
4. Білоусова Л.І. Функціональний підхід до використання технологій візуалізації у навчальному процесі. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2017. №1. С. 38-49.
5. Бочаров Б. П. Інформаційні технології в освіті: монографія. Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2015. 197 с.
6. Вдовенко В., Кравець Н., Роменська Т. Формування основ інформаційної культури у дітей старшого дошкільного віку. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Дрогобич, 2021. Вип. 44(1). С. 229–236. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/apgnd_2021_44\(1\)__38](http://nbuv.gov.ua/UJRN/apgnd_2021_44(1)__38) (дата звернення: 08.11.2023).
7. Вересоцька Н. І. Використання інформаційних технологій у навчальному процесі вищих навчальних закладів. *Технологічна освіта: досвід, перспективи, проблеми : збірник наукових праць*. Переяслав-Хмельницький, 2013. Вип. 10
8. Визначення комп'ютерної грамотності // PCMAG. URL: <https://www.pcmag.com/encyclopedia/term/computer-literacy> (дата звернення: 01.11.2024). 42 8. Дошкільн+Я Комп'ютерні технології у роботі з дітьми.

9. Використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) в освітньому процесі. ЗДО № 6 «Шоколадка». URL: <https://dnz6.edu.vn.ua/batkvskij-komtet/495-vykorystannja-informacijno-komunikacijnyh-tehnologij-ikt-v-osvitnomu-proces>
10. Вербівський Д. Цифрова компетентність дітей дошкільного віку як категорія педагогічної науки. *Освіта. Інноватика. Практика*. 2023. № 11(1). С. 11–15.
11. Верлань А.Ф., Ус М.Ф., Піскун О.В. Адаптація персоналізованої інтелектуальної системи навчання. Неперервна професійна освіта: теорія і практика: зб. наук.праць, 2001. С.8-12.
12. Вишківська В., Шикиринська О. Індивідуалізація та диференціація як необхідні умови вдосконалення освітнього процесу. *Міжнародна конференція «An integrated approach to science modernization: methods, models and multidisciplinary»*. Вінниця, UKR - Відень, AUT, 2021. С. 345-347.
13. Воропаєва О., Давидова М. Застосування ІКТ в освітньому просторі ЗДО. Наука та освіта в дослідженнях молодих учених [Електронне видання] : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. для студ., аспірантів, докторантів, молод. учених, Харків, 19 трав. 2022 р. Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди ; [редкол.: Ю. Д. Бойчук (голов. ред) та ін.]. Харків, 2022. С. 60-62.
14. Грейліх О.О. Психологічні особливості розвитку мовлення дітей дошкільного віку. *Актуальні проблеми психології: збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України*. 2019. № 16. С.91-97.
15. Дяченко С. Підготовка майбутніх вихователів до формування основ комп'ютерної грамотності старших дошкільників : автореф. дис. канд. пед. наук : 13.00.04. Луган. Нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Луганськ, 2009. 20 с.

16. Дитина в дошкільні роки : комплексна освітня програма / автор. кол. ; наук. кер. К. Л. Крутій. Запоріжжя : ТОВ «ЛПКС» ЛТД, 2016. 160 с
17. Донченко Л. Педагогічні умови використання комп'ютерних технологій у навчально-виховному процесі ДНЗ. Дошкільна освіта у сучасному освітньому просторі: актуальні проблеми, досвід, інновації : матеріали ІІ Всеукр. наук.-практ. конф., Харків, 8-9 квіт. 2016 р. : [у 2 ч.]. Харків: ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2016. Ч.2. С. 38-43.
18. Дошкільні Комп'ютерні технології у роботі з дітьми. URL: http://doshkilly.at.ua/load/komp_juterni_tekhnologiji_u_roboti_z_ditmi/1-1-0-11
19. Коваленко Т.М. Використання ІКТ у навчально-виховній роботі з дітьми дошкільного віку. Рівне: РОІППО, 2015. 85 с.
20. Козубовська І.В. Короткий тлумачний словник психолого-педагогічних термінів. Ужгород: Ужгородський національний університет. 2021. 41с.
21. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні: нова редакція / за ред. Л.А. Найдьонової, М.М. Слюсаревського. Київ: Просвіта, 2016. 16 с.
22. Кукушкіна О. І. Комп'ютер в спеціальному навчанні. Проблеми, пошуки, підходи. Дефектологія, 2019. № 5. С.54.
23. Жалдак М. І. Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання – становлення і розвиток. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. 2010. № 9 (16). С. 3–9.
24. Закон України «Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні» від 09.01.2007 № 537-V (Чинний). URL: https://ips.ligazakon.net/document/view/t070537?ed=2007_01_09 (дата звернення: 03.11.2024).
25. Ємчик О. Г. Поняття та компоненти комп'ютерної грамотності дітей дошкільного віку. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2020. С. 78–82.

- 26.Йосик Х. А. Актуальні проблеми дидактики: індивідуалізація навчання та інформаційні технології. *Світ дидактики: дидактика в сучасному світі: зб. матеріалів III Міжнародної науковопрактичної інтернет-конференції, 07-08 листопада 2023 р. / за наук. ред. доктора педагогічних наук, професора, дійсного члена (академіка) НАПН України О. Топузова; доктора педагогічних наук, професора О. Малихіна. Київ : Видавництво «Людмила», 2024.С. 317-320.*
<https://is.gd/OSFdxU>
- 27.Канарова О., Семеняко Ю., Шикиринська О. Забезпечення інформаційної безпеки дітей дошкільного віку в умовах сучасного медіа простору. *Молодь і ринок, 2024. Випуск 5/225. С. 104-108.*
- 28.Канарова О., Вознюк А., Шикиринська О. Сенсорне виховання дітей дошкільного віку як засіб розвитку пізнавальної активності. *Молодь і ринок, 2024. № 10 (230) жовтень. С. 122-127.*
- 29.Калуська Л. В. Комплексна програма розвитку, навчання та виховання дітей дошкільного віку “Соняшник”. Вид. 3-тє, доп. Тернопіль : Мандрівець, 2023. 210 с.
- 30.Кошляк А., Шикиринська О. Заклад дошкільної освіти: дистанційна робота в умовах воєнного стану. Березневий науковий дискурс 2024 на тему: «Детермінанти посилення ролі освіти у повоєнному відновленні України». Збірник матеріалів II Між-народної науково-практичної конференції для освітян (м. Київ, 29 березня 2024 року). Чернігів : ГО «Науково-освітній інноваційний центр суспільних трансформацій», 2024. с. 27-30.
- 31.Колінько А. П. Формування медіаграмотності в дітей старшого дошкільного віку. Укладання збірника : кваліфікаційна робота / науковий керівник – д-р пед. наук, проф. Ковшар О. В. Кривий Ріг, 2023. 59 с.
- 32.Колінько А. П. Формування медіаграмотності в дітей старшого дошкільного віку. Укладання збірника : кваліфікаційна робота /

- науковий керівник – д-р пед. наук, проф. Ковшар О. В. Кривий Ріг, 2023. 59 с.
33. Кондратенко Л. О. Особливості когнітивного розвитку дітей в умовах одночасної адаптації до фізичного та "цифрового" світу. 2020
34. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні (нова редакція). URL: <https://ms.detector.media/mediaosvita/post/16501/2016-04-27-kontseptsiya-vprovadzhennya-mediaosviti-v-ukraini-nova-redaktsiya/>
35. Лаврентьєва Г. П. Комп'ютерно-ігровий комплекс у дошкільному закладі. *Дошкільне виховання*. 2013. № 1. С. 10–12.
36. Лазаренко Н.І., Колеснік К.А. Впровадження технології групової діяльності в контексті ігрового підходу організації освітнього процесу дітей дошкільного віку. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського*. Серія: педагогіка і психологія. Випуск 65. 2021. С. 24-28.
37. Максимович М. Б. Формування пізнавальної активності дітей дошкільного віку засобами інформаційно-комунікаційних технологій. *Інформаційні технології в освіті*. 2016. № 6. С. 226–231.
38. Матішак М. В., Говзан Т. І. Вікові особливості використання інформаційно-комунікаційних технологій у роботі з дітьми старшого дошкільного віку *Дитинство ХХІ століття: інноваційна освіта: матеріали IV всеукр. наук.-практ. конф. (м. Кременчук, 8 жовт. 2021 р.)*. Кременчук: Методичний кабінет, 2021. С. 15–20.
39. Іванов В., Волошенюк О., Кульчинська Л., Іванова Т., Мірошніченко Ю. Медіаосвіта та медіаграмотність: короткий огляд. 2-ге вид.: Київ: АУП, ЦВП, 2019. 58 с.
40. Освітня програма «Впевнений старт» для дітей старшого дошкільного віку / за заг. наук. ред. Т. О. Піроженко. Київ : Українська академія дитинства, 2017. 80 с.
41. Овчаров С. Шляхи формування комп'ютерної грамотності майбутніх учителів. *Збірник наукових праць викладачів, аспірантів, магістрантів*

і студентів фізико-математичного факультету (до 100-річчя від дня народження Миколи Федоровича Гур'єва). Полтава: АСМІ, 2010. с.226–229

42. Павлюк Т. Комп'ютерні програми та ігри в дошкільному навчальному закладі. *Нова педагогічна думка*. 2017. № 4. С. 95–97.
43. Павлюк Т. О. Комп'ютерні програми та ігри для дошкільників. *Нова педагогічна думка*. 2015. № 4. С. 95–97.
44. Семчук С. Комп'ютерні ігри та їх використання в педагогічному процесі здо // URL: <http://surl.li/fpjgf> (дата звернення: 03.08.2023).
45. Сисоєва С. О., Поясок Т. Б. Психологія та педагогіка: підручник для студентів вищих навчальних закладів непедагогічного профілю традиційної та дистанційної форм навчання. Київ: Міленіум, 2005. 520 с.
46. Скорик А. Медіакультура як реальність медіасередовища. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія : Мистецтвознавство. 2014. № 3. С. 3-13.
47. Суятинова К., Л. Древняк Л. Медіакультура як компонент медіапростору. Актуальні питання гуманітарних наук. Категорія Б. Міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені І. Франка. Випуск № 49 том 2, 2022 р. С. 176-181.
48. Пахальчук Н. Використання мультимедійних технологій у підготовці студентів до фізичного виховання дошкільників. *Психолого-педагогічні проблеми сільської школи* / ред. кол.: Побірченко Н.С. (гол. ред.), Коберник О.М. [та ін.] ; МОН України, Уманський держ. пед. ун-т ім. П.Тичини. Умань, 2014. №8. С. 132-137.
49. Пихтіна Н.П. Комп'ютерні технології у роботі з дітьми. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2016. 87 с.

50. Практична медіаосвіта: медіаграмотність в освітньому просторі: навч.-метод. посібник / уклад.: В. В. Байдик, О. В. Проніна. Київ: Видавничий центр «Просвіта», 2021. 66 с.
51. Рейпольська О. Д. Комп'ютерна грамота для старших дошкільників. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2021. № 9. С. 10.
52. Сапранкова І. Г. Використання інноваційних технологій в групі дітей з порушенням мови. *Переяслав-Хмельницький: ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»*. 2018. 266 с.
53. Синьов В.М. Потенціал віртуального комп'ютерного середовища в аспекті корекційної медіаосвіти і соціальної реабілітації осіб з обмеженнями життєдіяльності. *Зб. стат. методологічного семінару «Медіаосвіта в Україні: наукова рефлексія викликів, практик, перспектив»* (3 квітня 2013 р. м. Київ), 2013. № 4. С. 89–99.
54. Система психолого-педагогічних вимог до засобів інформаційно-комунікаційних технологій навчального призначення: монографія / за ред. М. І. Жалдака. Київ: Атіка, 2014. 172 с.
55. Сучасний психолого-педагогічний словник / авт. кол. за заг. ред. О. І. Шапран. Переяслав-Хмельницький: «Домбровська Я.М.», 2016. 473с.
56. Суятинова К. Є. Формування цифрової компетентності дітей дошкільного віку. *Інноваційна педагогіка*. 2022. № 44. С. 148-151.
57. Сітцева М. Роль мультиплікації у розвитку дитини в умовах інформаційного суспільства. URL: <https://www.inforum.in.ua/conferences/12/2/12> (дата звернення: 01.08.2023).
58. Соловйова Л. І. Індивідуальні особливості розвитку вольової поведінки старших дошкільників. НАПН України, Ін-т психології ім. Г. С. Костюка. 2022. С. 9–11.
59. Суржанська В.В. Творчі завдання як засіб формування пізнавальної активності старших дошкільників. 2004. 39 с.

- 60.Формування базових якостей особистості дітей старшого дошкільного віку в ДНЗ: монографія / за заг. ред. О. Рейпольської. Харків: Друкарня «Мадрид», 2015. 330 с
- 61.Царенко О. М. Методологічні аспекти використання мультимедійних засобів у навчальному процесі. *Науковий вісник Льотної академії*, 2018. № 4. 316 с.
- 62.Чекан О.І. Методика застосування комп'ютерних технологій при навчанні дітей із вадами мовлення. Мукачєво: МДУ, 2022. 54 с.
- 63.Тілікіна Н. В. Медіа-, інформаційна і комп'ютерна грамотність як компоненти цифрової грамотності. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Серія економічна. Серія юридична*. 2021. Вип. 29. С. 46–56.
- 64.Товкач І. Є. Індивідуальні особливості пізнавальної активності старших дошкільників. НАПН України, Ін-т психології ім. Г. С. Костюка. 2017. С. 1–25.
- 65.Шикиринська О.В. Інноваційні підходи у формуванні інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх фахівців дошкільної та початкової освіти в контексті євроінтеграційних процесів. *Підготовка фахівців дошкільної та початкової освіти в умовах інтеграції України в європейський освітній простір*: Колективна монографія. Вінниця, 2023. 150-158 с.
- 66.Шикиринська О. Використання технології BYOD за умов дистанційного та змішаного навчання у вищій школі. *Актуальні проблеми формування творчої особистості педагога в контексті наступності дошкільної та початкової освіти : збірник матеріалів V Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції (Вінниця, ВДПУ імені Михайла Коцюбинського, 27-28 квітня 2023 р.)* / за ред. Н.О.Пахальчук. Вінниця: ТОВ «Меркьюрі-Поділля, 2023.
- 67.Шикиринська О.В., Шостак М.В. Формування основ медіаграмотності дітей старшого дошкільного віку за умов дистанційного навчання.

- Теорія і практика використання інформаційних технологій в умовах цифрової трансформації освіти: матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції, 19 – 20 червня 2024 року м. Київ / Упорядник: Твердохліб І.А. Київ: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2024. с. 135-138.*
- 68.Шикиринська О., Петришина Т. Особливості науково-методичного забезпечення у закладах дошкільної освіти. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: збірник наукових праць. 2023. Вінниця : ТОВ «Друк плюс». Випуск 69. С. 100-107.*
- 69.Шостак Марина. Особливості формування медіаграмотності дітей старшого дошкільного віку. *Актуальні проблеми формування творчої особистості педагога в контексті наступності дошкільної та початкової освіти: збірник матеріалів VIII Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції (Вінниця, ВДПУ імені Михайла Коцюбинського, 26-27 березня 2024 р.) / за ред. Н.О. Пахальчук, Т.М.Кривошеї. Вінниця, 2024. Вип. 13. с. 414-416.*
- 70.A review of using digital game-based learning for preschoolers // Journal of Computers in Education. 2023.
- 71.Anisimova E. Digital literacy of future preschool teachers // Journal of Social Studies Education Research. 2020. 11(1). С. 230–253. URL: <https://www.learntechlib.org/p/216438/> (дата звернення: 15.11.2023).
- 72.Bai Y., Liu B., Wang L., Li M., Zhang S., Dang R., Zheng L., Yang N., Song C. Parenting practices and cognitive development of preschool-aged children: Evidence from rural China // Journal of Child and Family Studies. 2021. T. 30. С. 2980–2991.
- 73.Behnamnia N., Kamsin A., Ismail M. A. B., Hayati A. The effective components of creativity in digital game-based learning among young children: A case study // Children and Youth Services Review. 2020. T. 116. С. 105–227. Erstad O., Kjällander S., Järvelä S. Facing the challenges of

- ‘digital competence’ a Nordic agenda for curriculum development for the 21st century // Nordic Journal of Digital Literacy. 2021. Т. 16, вип. 2. С. 77–87.
74. Haigh R. W. Planning for Computer Literacy // The Journal of Higher Education. С. 161–171.
75. Human. Interaction and Digital Literacy Promote Educational Learning in Pre-school Children: Role of Psychological Resilience for Kids’ Mental Well-Being and School Readiness // International Journal of Human-Computer Interaction. 2022.
76. Human. Computer Interaction and Digital Literacy Promote Educational Learning in Pre-school Children: Mediating Role of Psychological Resilience for Kids’ Mental Well-Being and School Readiness // International Journal of Human-Computer Interaction. 2023. С. 2–3.
77. Preston J., Preston S., Ferrett R. Computer Literacy: Computing Fundamentals. 2nd ed. Prentice Hall Press, 2023. 320 с. 45–38.
78. Taylor G., Kolak J., Bent E. M., Monaghan P. Selecting educational apps for preschool children: How useful are website app rating systems // British Journal of Educational Technology. 2022. С. 1263–1265.
79. Vao S., Dong C., Li H. Emergent digital literacy in Chinese preschoolers: Developmental patterns and associated predictors // Early Child Development and Care. 2024. С. 281–295. 40. Varaújo C. L., Aguiar C., Monteiro L. Media literacy in early education: European policies and curricular differentiation // Educational Media International. 2023. С. 242–256.
80. Waldorf Schools Association of North America // URL: <https://www.waldorfeducation.org/> (дата звернення: 5.11.2024).
81. Karuk I., Kolesnik K., Kryvosheya T., Prysiashniuk L., Shykyrynska O. Organization of group activities of older preschool children in the process of experimenting // Society. Integration. Education. Proceedings of the

- International Scientific Conference, May 28 th - 29th. Rezekne, 2021. Vol. II. P. 729-743.
82. Demchenko, O., Bondar, Y., Shykyrynska, O., Komarivska, N., Lyubchak, L., Stakhova, I., & Dabizha, L. Development of youth's creative abilities schoolchildren by BYOD technology. SOCIETY. INTEGRATION. EDUCATION. Proceedings of the International Scientific Conference May 27th-28th, Rezekne, 2022. I volume, 341-350.
83. Karuk I., Kolesnik K., Kryvosheya T., Prysiazniuk L., Shykyrynska O., Vyshkivska V., Komarivska N. The development of cooperation skills of senior preschoolers in the experimentation process. SOCIETY. INTEGRATION. EDUCATION Proceedings of the International Scientific Conference. Volume I, May 27, 2022. 404-414.
84. Shykyrynska O., Vyshkivska V., Remnova A., Malinka O., Lobachuk I., Kryvosheya T. Formation of Scientific Research Competence of Master's Degree Students by Means of BYOD Technology. SOCIETY. INTEGRATION. EDUCATION Proceedings of the International Scientific Conference. Volume I, May 26, 2023. 329-337.
85. Vyshkivska V., Shykyrynska O., Liulchak S. Computerization of learning in the context of the modern paradigm of education. Science and education for sustainable development: Publishing House of University of Technology, Katowice, 2022. p. 359-371.
86. Shykyrynska O. Creating interactive presentations at Genial.ly: methodological aspect. *Sustainable Development: Modern Theories and Best Practices : Materials of the Monthly International Scientific and Practical Conference* / Gen. Edit. Olha Prokopenko, Tallinn: Teadmus OÜ, 2021. – p.31-32.
87. Shykyrynska O., Dobrolyubova N. Use of the wordwall resource in logico-mathematical development of primary preschool children: Materials of the Monthly International Scientific and Practical Conference / Gen. Edit. Olha Prokopenko, Tallinn: Teadmus OÜ, 2023.

- 88.Kruty K., Desnova I., Holiuk O., Shykyrynska O. Formation of digital competence in students of pedagogical institutions of higher education in Ukraine in the post-COVID space. UNIVERSITY AND INSTITUTIONAL SCIENTIFIC RESEARCH. IfII Institut für Intellektuelle Integration. 2022. pp.245-262.
- 89.Shykyrynska O., Liapunova V., Melnykova O., Mnyshenko K., Petryshyna T. Readiness of The Future Preschool and Primary Education Specialists to form the Foundations of Children's Cyber Security. Environment. Technology. Resources. Rezekne, Latvia Proceedings of the 15th International Scientific and Practical Conference. 2024. V. II, P. 481-484.
- 90.

